

عنوان مقاله:

بررسی فقهی سود بانکی

محل انتشار:

دوفصلنامه معارف اسلامی و اقتصاد، دوره 4، شماره 7 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

رحمت الله اخلاقی - دانش پژوه ارشد اقتصاد، جامعه المصطفی العالمیه

خلاصه مقاله:

تجهیز و تخصیص منابع پولی از مهم‌ترین بخش‌های فعالیت نظام بانکی است. بانک‌ها با راهکارهای مختلف، وجوه مازاد را جمع‌آوری می‌کنند و در مرحله بعد به متقاضیان تامین مالی واگذار می‌نمایند. در میان ابزارهای تجهیز منابع در نظام بانکی، سپرده‌ها نقشی اساسی ایفا می‌کنند. سپرده به وجهی اطلاق می‌شود که دارندگان وجوه مازاد در اختیار بانک می‌گذارند و بانک‌ها پس از یکپارچه کردن سپرده‌ها آن‌ها را در قالب تسهیلات بانکی در اختیار متقاضیان تامین مالی قرار می‌دهند. در نظام بانکی متعارف، پذیرش سپرده‌ها بر اساس نظام بهره صورت می‌گیرد. دارندگان وجوه مازاد با سپرده‌گذاری در بانک عملاً وجوه خود را به بانک قرض داده و بهره معینی دریافت می‌کنند؛ متقاضیان تسهیلات نیز در ازای پرداخت بهره از بانک‌ها قرض می‌گیرند. طبیعی است که مابه‌التفاوت بهره پرداختی به سپرده‌گذاران و بهره دریافتی از گیرندگان تسهیلات، سود بانک را تشکیل می‌دهد. با توجه به حذف ربا در بانکداری اسلامی، ربوی نبودن سازوکارها در سود بانکی، معیار اساسی در تحلیل بانکداری اسلامی است؛ اهمیت این معیار به حدی است که ایده بانکداری اسلامی در آغاز بنام بانکداری بدون ربا مطرح شد. بنابراین، نمی‌توان از شیوه ربوی برای جذب و تخصیص منابع پولی در نظام مالی اسلامی استفاده نمود؛ اندیشه‌وران اسلامی به منظور شکل‌دهی نظام مالی و بانکداری اسلامی در صدد ارائه جایگزین‌هایی کارآمد و مطابق با اهداف و مبانی اسلامی برآمده‌اند تا در عمده موارد از عقود اسلامی بجای سازوکار ربوی استفاده شود. با توجه به این‌که بررسی فقهی توزیع سود سپرده‌های بانکی، با چگونگی تجهیز و با شیوه‌های تخصیص سپرده‌ها مرتبط است، سازوکار بانکداری اسلامی با استفاده از قراردادهای فقهی طراحی و تنظیم می‌شود. پس تحقق موازین فقه معاملات، شرطی اساسی در مشروعیت آن است.

کلمات کلیدی:

سود بانکی، سود تسهیلات، سپرده‌گذاری، فروش اقساطی، مضاربه، خریدین، قرارداد مشارکتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1925952>

